

Een virtual reality beleving om psycho-educatie voor depressie te verbeteren

Gepubliceerd: 21-10-2020 Laatste bijgewerkt: 30-01-2025

Het voornaamste doel van de huidige studie is om vast te stellen of VR psycho-educatie zal leiden tot een grotere afname in gevoelens van zelfstigma voor de patiënt, in vergelijking met standaard psycho-educatie. Daarnaast onderzoeken we het effect...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestart
Type aandoening	Stemmingsstoornissen en -afwijkingen NEG
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON55901

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Virtual reality bij psycho-educatie voor depressie

Aandoening

- Stemmingsstoornissen en -afwijkingen NEG

Synoniemen aandoening

depressieve stemming, somberheid

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Academisch Medisch Centrum

Overige ondersteuning: GGZ Delfland

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: Depressie, Virtual reality, Zelfstigma

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

De primaire uitkomstmaat is het verschil in gevoelens van zelfstigma, welke wordt gemeten door de Internalized Stigma of Mental Illness scale, voor en na de psycho-educatie, na 1 week en na 10 weken.

Secundaire uitkomstmaten

Secundaire uitkomstmaten zijn waargenomen sociale steun, eenzaamheid en depressieve klachten voor de patiënt, en ervaren draaglast en kwaliteit van leven voor naasten.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Depressie is een veelvoorkomende psychische stoornis, en brengt grote lijdensdruk met zich mee voor zowel patiënten als naasten. Patiënten met depressie ervaren vaak gevoelens van stigma. Wij hebben een virtual reality (VR) omgeving gecreëerd, om te kunnen ervaren hoe het is op een depressie te hebben, van zowel het perspectief van de patiënt als diens partner (VR depressie belevingsfilm). Onze hypothese is dat als patiënten en hun naasten de VR belevingsfilm bekijken in een psycho-educatie sessie, dit zal leiden tot minder gevoelens van zelfstigma, een toename in ervaren sociale steun, minder eenzaamheid, en vervolgens minder depressieve klachten voor patiënt. Daarnaast is onze hypothese dat de VR belevingsfilm bij naasten zal zorgen voor minder ervaren draaglast, en meer kwaliteit van leven.

Doel van het onderzoek

Het voornaamste doel van de huidige studie is om vast te stellen of VR psycho-educatie zal leiden tot een grotere afname in gevoelens van zelfstigma voor de patiënt, in vergelijking met standaard psycho-educatie. Daarnaast onderzoeken we het effect van VR psycho-educatie op sociale steun, eenzaamheid, en depressieve klachten voor de patiënt, en ervaren draaglast en kwaliteit van leven van de persoon die het meest dichtbij de patiënt staat, in vergelijking met standaard psycho-educatie.

Onderzoeksopzet

We voeren een gerandomiseerd gecontroleerd onderzoek uit op vier locaties van GGZ Delfland en op de polikliniek Psychiatrie van het Amsterdam UMC, waar poliklinische behandeling wordt geboden. Nadat de diagnose is bevestigd middels een semigestructureerd interview, worden patiënten en hun naaste at random toegewezen aan één van twee condities, namelijk: het VR psycho-educatie protocol of het reguliere psycho-educatie protocol. Na randomisatie worden patiënten en hun naaste uitgenodigd voor de psycho-educatie sessie. De patiënten vullen vragenlijsten in voorafgaand en na een psycho-educatie sessie, na 1 week en na 10 weken gedurende hun verdere psychologische behandeling. Naasten vullen vragenlijsten in voorafgaand aan de psycho-educatie sessie, na 1 week en na 10 weken.

Onderzoeksproduct en/of interventie

In aanvulling hierop, zullen patiënten en hun naasten in de VR psycho-educatie conditie, de VR belevingsfilm kijken. Deze bestaat uit twee 360° video's welke een aantal fragmenten laten zien van een dag uit het leven van een vrouwelijke depressieve patiënte, vanuit haar perspectief en vanuit het perspectief van haar partner. De VR belevingsfilm omvat o.a. het opstaan in de ochtend, ontbijten, interactie met partner, op de bank zitten in de middag waarbij zij niet in staat is enige activiteit te ondernemen en haar medicatie te nemen, door de ogen van de patiënte, terwijl men haar gedachten hardop hoort. De naaste kijkt de video vanuit het perspectief van patiënte, dit duurt 6 minuten. De patiënt kan tegelijkertijd meekijken op een scherm. De patiënt bekijkt de VR belevingsfilm vanuit het perspectief van de partner, dit duurt 4 minuten totaal. Deze video omvat grotendeels dezelfde fragmenten; opstaan in de ochtend, ontbijten, de avond waarbij partner terugkomt van werk. Deze keer, bekijkt de patiënt de video terwijl hij/zij de innerlijke gedachten hoort van partner, terwijl de naaste van de patiënt de mogelijkheid heeft om mee te kijken op een scherm. Als zowel patiënt als naaste de VR belevingsvideo hebben gekeken, zullen patiënt en naaste enkele vragen beantwoorden over hun ervaringen met de VR belevingsvideo's, en zal de therapeut hierover een discussie stimuleren.

Inschatting van belasting en risico

Als een patiënt wil deelnemen aan het onderzoek, wordt er door de onderzoeker telefonisch een semi-gestructureerd interview afgenomen om vast te stellen of men aan de diagnose depressie voldoet (duur 5 min.), en vervolgens volgen diverse vragenlijsten op 4 verschillende meetmomenten (3 keer 3 vragenlijsten, en 1 keer 1 vragenlijst), met een totale duur van 50 min. Naasten vullen diverse vragenlijsten in op 3 meetmomenten (3 keer 2 vragenlijsten), met een totale duur van 30 min.

Mogelijke ongemakken van de VR belevingsvideo zijn: misselijkheid, duizeligheid, hoofdpijn. De ervaring is dat deze klachten niet vaak voorkomen en weer snel verdwijnen nadat men de VR bril afzet.

De belasting en risico's voor proefpersonen zijn minimaal te noemen. Patiënten krijgen standaard psycho-educatie, met of zonder VR belevingsvideo. De lengte van de sessie is hetzelfde, en er wordt in de sessie dezelfde informatie over depressie aangeboden. Patiënten en naasten hoeven niet extra naar de polikliniek te komen voor het invullen van de vragenlijsten, deze gebeuren voorafgaand of na een behandelsessie, of telefonisch / digitaal via Castor.

Contactpersonen

Publiek

Academisch Medisch Centrum

Meibergdreef 9
Amsterdam 1105AZ
NL

Wetenschappelijk

Academisch Medisch Centrum

Meibergdreef 9
Amsterdam 1105AZ
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

- * Hoofddiagnose depressie, ongeacht de ernst, zowel een eerste als recidiverende episode, vastgesteld door een BIG-geregistreerde psycholoog (klinisch of GZ), of psychiater
- * Leeftijd tussen 18-65
- * Bereid een naaste te betrekken (partner, vriend, familielid)
- * Geïndiceerd voor psychotherapie individueel of in een groep in een poliklinische omgeving of psychologenpraktijk
- * Schriftelijk toestemming gegeven bij zowel de patiënt als diens naaste om deel te nemen aan de studie

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- * In het verleden een verstandelijke beperking vastgesteld
- * Ernstige comorbide psychiatrische stoornissen zoals binnen het spectrum schizofrenie, bipolaire stoornis of verslaving
- * Beperkingen op het gebied van horen of zien (welke niet gecorrigeerd kan worden middels een hulpmiddel)

Onderzoeksopzet

Opzet

Type:	Interventie onderzoek
Onderzoeksmodel:	Parallel
Toewijzing:	Gerandomiseerd
Blinding:	Open / niet geblindeerd
Controle:	Geneesmiddel
Doel:	Behandeling / therapie

Deelname

Nederland	
Status:	Werving gestart
(Verwachte) startdatum:	06-08-2021
Aantal proefpersonen:	160
Type:	Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 21-10-2020

Soort: Eerste indiening

Toetsingscommissie: METC Amsterdam UMC

Goedgekeurd WMO

Datum: 26-03-2021

Soort: Amendement

Toetsingscommissie: METC Amsterdam UMC

Goedgekeurd WMO

Datum: 22-06-2021

Soort: Amendement

Toetsingscommissie: METC Amsterdam UMC

Goedgekeurd WMO

Datum: 05-07-2021

Soort: Amendement

Toetsingscommissie: METC Amsterdam UMC

Goedgekeurd WMO

Datum: 14-09-2021

Soort: Amendement

Toetsingscommissie: METC Amsterdam UMC

Goedgekeurd WMO

Datum: 06-04-2022

Soort: Amendement

Toetsingscommissie: METC Amsterdam UMC

Goedgekeurd WMO

Datum: 27-11-2023

Soort: Amendement

Toetsingscommissie: MEC Academisch Medisch Centrum (Amsterdam)

Kamer G4-214

Postbus 22660

1100 DD Amsterdam

020 566 7389

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

ID: 27752

Bron: Nationaal Trial Register

Titel:

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL74955.018.20